

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vriesland; Prof. Dr F. W. Groesbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Loos, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rulmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f9.— per jaar.

Advertentie: 25 cent per regel.

INHOUD: Uit de Schrift: Vernieuwde levensbouw, (Jes. 54:11). — Kerkelijk Leven: Humor in casa. Het allerjongste vonnis II. — Uit het Pol- en Soc. Leven: De Trouwrede. Verkeerde verhouding. — Geestelijke adviezen. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Vernieuwde levensbouw.

Gij verdrakte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, zie, Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten. Jesaja 54:11.

De wervelwind van Gods gerichten is over Jeruzalem komen aanstormen, toen Babel's koning zijn legerbenden beval dat Jeruzalem te nemen, te plunderen, te verwoesten en zijn inwoners weg te voeren als ballingen naar een vreemd land. Jeruzalem werd gebroken, afgebroken. Maar voor dat gebroken Jeruzalem is er nu goddelijke troost. De Heere zegt Zijn volk levensvernieuwing toe. Hij zal dat omgestormde Jeruzalem opnieuw bouwen. En in dien vernieuwden bouw zal Jeruzalem nieuwe heerlijkheid ontvangen, waarbij die van de oude stad niet te vergelijken valt: „Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen en u op saffieren grondvesten“.

Het Woord des Heeren heeft hier, in voor den oosterling zoo aanschouwelijk vorm, diepen, geestelijken zin. Wat door onze zonden is bezoedeld en doortrokken breekt de Heere af om het door vernieuwden levensbouw te doen verrijzen in ongekende heerlijkheid. Centraal is dat geschied in Hem, in Wien Israël Israël is en om Wiens wille Jeruzalem wordt genoemd de stad des grooten Konings: Jezus Christus! Denk u Israël zonder Christus... ge kunt het niet, maar tracht het... en Israël is weg. Die Christus heeft de zonden van Zijn volk op Zich genomen en de straf van Gods toorn gedragen. Het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen. Om onze ongerechtigheden is Hij gebroken, toen Hij hing aan het kruis in de donkerheid. Maar dat gebroken leven is opnieuw gebouwd, toen Hij uit het graf opstond in nieuwe levensheerlijkheid en... hoe groot en schitterend is Zijn eer, door 't heil aan Hem bewezen!

Afbreken om dan opnieuw te bouwen in ongekende heerlijkheid... ziedaar Gods daad met allen, die Hij in gemeenschap met den Heere Jezus Christus stelt.

Zoo handelt Hij met Petrus, die als een gebrokene wegwankelt uit den binnenhof van den hoogepriester bij het hanengekraai... bitterlijk weenende. Uw God vernieuwt dien gebrokene tot een held, die op den Pinksterdag en daarna, voor niemand en niets bevreesd, den levenden Christus belijdt.

Zoo handelt de Heere met Paulus, wanneer deze op den weg naar Damascus ter aarde stort en als een hulpbehoevende blinde bij de hand moet worden genomen. Die gebrokene wordt vernieuwd tot een apostel, die het Woord des Heeren zal indragen in heel de wereld zijner dagen tot in Rome toe.

Afbreken om dan opnieuw te bouwen, heerlijker dan tevoren... de Heere handelt zoo met heel Zijn kerk, met al Zijn volk, met ieder, die door genade tot dat volk mag behooren.

De waarachtige bekeering is afsterving van den ouden mensch en opstanding van den nieuwen mensch: afbraak van het oude leven, dat in nieuwe heerlijkheid wordt opgebouwd door des Heeren Geest.

Die afbraak is pijnlijk! We ontwaren er niet Gods liefde in, maar doorvoelen Zijn toorn, wanneer alles ons ontvalt, waarop we ons leven hadden gebouwd. Niets wordt gespaard. Alles moet in 'ons stuk. Ons mooi gebouwde leventje moet in puin. Er mag geen hoop meer voor ons zijn en geen uitzicht en geen toekomst. Het tarwegraan moet in de aarde vallen en sterven. Het levenshuis moet

worden gesloopt. Gelijk Jeruzalem gesloopt werd, toen God de zonden van Zijn volk bezocht.

Maar dan is er voor den verdrukte, van onweder voortgedrevene, ongetrooste, ook goddelijke levens-troost. Want nu hooren we uit het Woord des Heeren het woord voor ons gebroken hart. Nu wordt levende profetie: „Zie, Ik zal het doen, Ik, die afbraak zal bouwen, in onvergelykelijke heerlijkheid. Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen en Ik zal u op saffieren grondvesten“.

Wat weet Gods genade niet te maken, nu nog, van een zondaar, van een driftkop, van een door zinnelijkheid overheerschte, van een schijnvrome, van één, die zich tegen Gods wonderlijke liefde lang heeft verzet! Wat weet God van hen te maken, als Hij ze afbreekt en geheel afbreekt, om in nieuwe heerlijkheid hun leven te herbouwen!

En dan is er in dezen tijd nog maar de aanvankelijke vervulling van Gods belofte. De volkomen vervulling toeft nog.

Want nog komt er één afbraak. Voor ieder persoonlijk in zijn stervensuur. Voor heel onze menschenwereld in de groote wereldafbraak, als de elementen branden zullen en vergaan.

Maar dan zal Gods wonderlijke herbouw worden gezien. Dan daalt in de verlorne gemeente het nieuwe Jeruzalem op deze gereinigde aarde neer. In dat nieuwe Jeruzalem zullen al Gods beloften, ook deze, wonderlijk en eeuwig zijn vervuld. Het is de stad met gouden straten en paarden poorten.

Naar deze stad met haar gansch sierlijk gelegde steenen en haar saffieren grondvesten ga uit het heilig heimwee van Gods verlossing.

G. R. K.

KERKELIK LEVEN.

Humor in casa.

Dank zij vooral de vrijzinnige en ethische pers veroorzaakt de kwestie van het spreken van de slang veel rumoer in casa.

Maar daarbij ontbreekt het toch ook niet aan humor in casa.

In „Het Vaderland“ van 10 September 1925 dient een redakteur een inzender van repliek.

Daaruit toont hij beter inzicht in het belijdend karakter onzer kerken dan zijn meeste collega's. Evenwel debiteert hij daarin ook:

Wijkt hij af, waar is dan het einde der dwaling? Een fundamentele steen losgewerkt, in casu het letterlijk schriftgezag, en de geheele belijdenis stort ineen. Volgens dit inzicht is ook de heer Netelenbos geoordeeld. Daarom verheft indertijd Jhr de Savornin Lohman de Vrije Universiteit, en daarom trad eveneens, nog onlangs, prof. Hepp af!

Hier zijn blijkbaar niet alleen druk- en schrijfdruifeltjes aan het werk geweest.

Indien ons blad er een rubriek „Even lachen“ of zoo iets op na hield, zou dit er een kostelijke bijdrage voor zijn.

De historie contemporaine laat zich niet gemakkelijk beschrijven.

HEPP.

Het allerjongste vonnis.

II

Wanneer wij nu uit het artikel van den heer Elffers de hooghartige beoordeeling van die „jongere“ gereformeerden, die hem niet naar den zin spreken, verder laten rusten, en tot de meer zakelijk bedoelde opmerkingen van het artikel overgaan, dan meenen wij tegen den heer Elffers en zijn medestanders ook nog wel iets te mogen inbrengen.

Misschien kan ik me het gemakkelijkst aansluiten aan dit zinnetje uit het betoog, waarin de schrijver het heeft over mijn brochure „Gereformeerd Fari-zeïsme“:

Om nog eens Ds Schilder's brochure als voorbeeld te gebruiken, want welk een duidelijk exempel

is dit, in den laatsten regel van het naschrift op de laatste pagina, daar vinden we weer „de gereformeerde belijdenisschriften“, die heel precies antwoord geven zullen op de vraag wie al of niet goed gereformeerd is. En ach, dan weten we het wel!

Daarom dorst ik boven dit artikel te spreken van een nieuw gevaar.

Want een gevaar is het, wanneer de jongeren waarin het leven ontwaakt zich door schijn weerhouden laten zich af te keeren van een gemeenschap waarmede zij geen werkelijk contact meer hebben, een gemeenschap waaraan zij geestelijk zijn onttrokken.

Als ik in deze woorden met mijn gedachten indringen wil, dan denk ik aan een dokter, van wien het verhaal ging, dat hij een patiënt had doodverklaard. Hij had den dood geconstateerd met behoorlijk meewarigheidsgebaar en was van den doode heengegaan naar de levenden, die restten, om uit hun krukkerig bestaan nog steunpilaren te recruteeren voor de menscheit. Daar komt enkele dagen later een man bij hem, die hem vertelt, dat de doodgewaande weer tekenen van leven had gegeven en dat zijn nog-niet-dood-zijn was ontdekt door een met name genoemd persoon. De dokter verzuimde evenwel de familie te feliciteeren. Wel had hij „gecondoleerd“, maar de felicitatie bleef thans uit. Waarom? Omdat hij eigenlijk kwaad was op den man, die niet direct den doodgewaande had alleen gelaten, en die inplaats van den kistenfabrikant te ontbieden op gezag der medische doodverklaring, den patiënt nog eens goed bekeken had. Sedert dien was de dokter niet meer over dien man te spreken en deed al zijn best om 's mans onbevoegdheid in de dingen der levensverschijnselen te demonstreeren.

Zielkundig is die dokter, die wel legendarisch zal zijn, te begrijpen. Maar van zijn condoleeren zal voortaan wie het verhaal wist, niet godiend geweest zijn. Want dat was achteraf gebleken (en nu spreek ik in de taal van den heer Elffers): „een gebaar“. En wederom zeg ik met den heer Elffers: al die gebaren zijn evenzovele gevaren. Gevaren zijn het voor de omstanders. Want zij zullen er licht toe overhellen den doodverklaarde te gaan begraven, aangezien van hem geen actief lidmaatschap van de maatschappij tot nut van het algemeen meer te wachten is. Gevaren zijn die condoleantiegebaren ook voor den dokter zelf: hij loopt gevaar te vervallen tot de frases, die nu eenmaal „staan“, maar die niet bepaald christelijk zijn. Want als in zijn meewarig gezicht bij het bed van den doodgewaanden doode ook maar een greintje waarheid geweest was, dan zou de dokter bij het ontvangen van het levensbericht een sprong in de lucht hebben gedaan en den man, die den „doodbidder“ nog maar wat thuis had laten blijven, onmiddellijk hebben aanvaard op zijn minst als corrector. Maar de dokter was eigenlijk in zijn gewone menscheitheid een broeder van den doodbidder, dien van de karikatuur, wil ik zeggen.

Denk aan dien dokter en zeg of er geen menschen zijn als hij, ook op het terrein van de worsteling der geesten, de worsteling om kerk en belijdenis. De kerk is dood, o wee, o wee, zoo hebben ze geroepen. De belijdenis is dood, o wee, o wee, zoo hebben ze gezucht. De traditie der jeugd is dood, o wee, o wee, zoo hebben ze geschreid. En ze zuchten, dat ze zoo graag nog aan de kerk zouden vasthouden en zoo graag de belijdenis een taak zouden hebben gegeven tot nut van het algemeen en dat ze zoo dolgraag, zoo heel erg graag ook den dominee van hun jeugd en ook den preekstoel van hun bloeiende liefde-jaren hadden willen voorstellen aan de conferentie-gangers der „komende tijden“, aan de opbouwers der nieuwe toekomst. En ze hebben niet zonder tranen tot de familie gezegd, dat het hun erg speet en dat ze niet dan met innig leedwezen konden scheiden van het bed, waaraan ze al hun energie en al hun doktersbelangstelling hadden verbonden; maar het kon niet anders; blijven... neen, dat ging niet; bij de levenden was van alle dokters de taak en de begrafenis moest nu maar verder door de familie van den doode geregeld worden; een ziekbed geeft nog hoop en nog werk; maar een sterfbed houdt de werkers niet lang vast. Ze gingen en pinkten een weinig in de richting van de plaats, waar de tranenkluis werkt.

En nu zijn er menschen, die hun zeggen: wij vertrouwden uw doodbericht niet. Wij zagen leven in de belijdenis; wij zagen mogelijkheid van opleving in de kerk; wij gelooven, dat wie het leven, dat zij doodverklaard hebt, weet te onderkennen en te sterken, er vruchten van zien zal ook voor de toekomst.

En nu zijn ze niet blij; en dat is hun oordeel. Zij verheugen zich niet met de levenden over het leven; ze bewijzen uit hun lamme, lauwe laatzinnend-

DEN UITKUN

de beste medewerker per jaar overveerd als 21 boeken ieder honderd blz., per jaar 400 moede

in December een afslage: een klein tijt naar fraai schied artikelen op elk ponde verhalen, de Chr. pers als geprezen, daarom voor Uw it in aanmerking.

2e Jaargang: Oct. sluit: len en lag van iedere ma per kwartaal f2.5 GT PROEFNUMMER L. ZOMER & KEU WAGENINGEN

heid, dat hun tranen geen zielsworsteling achter zich hadden, die voor God werd uitgestreden.

En ze hebben vroom gedaan en gezegd: kerk, belijdenis enz. zijn dood en er is geen levenswerk meer van te wachten zoolang de wereld staat; laat de doden hun doden begraven.

Maar die vrome taal was een vroom gebaar.

En die gebaren zijn evenzovele gevaren, zegt de heer Elffers terecht.

Alleen moest hij de toepassing maken bij het begin.

Hij gaat al vast de gebaren voor gevaren uitkrijten bij de menschen, die na zijn doodverklaring rapporteren over het leven.

Goed, zeggen wij, goed. Als de dokter van daar-even kan bewijzen, dat de tweede berichtgever (die het leven aankondigt) „doet alsof“, en dat hij gevaarlijke „gebaren“ maakt, hij doe het.

Maar als hij een fijn geweten heeft en als hij een worstelende christenziel heeft en als hij de navolging van Christus ook waarachtig meent met heel zijn ziel, dan moge hij zich eerst bezig houden met den eersten rapporteur (die den dood had geconstateerd) eer hij van den tweeden (die het leven had gezien in den doodgewaande) kwaad zegt.

Ja, de navolging van Christus.

Want juist omdat Hij het was, die zeide, dat de doden hun doden begraven moesten, daarom moet ieder toezien, eer hij gaat begraven, wat niet dood is. Dit is hooge ernst. Want tot den man, dien Jezus de begrafenis van den doode ontzeide (al wilde zijn plicht niet op eigen autoriteit dat alleen maar aan de minderwaardigen in de familie overlaten, zooals tegenwoordig velen doen, die reeds bij voorbaat zich met die antieke begrafenisgasten van het oude niet afgeven willen), tot dien man, zeg ik, sprak Jezus: doch gij, ga heen en verkondig het koninkrijk Gods. Toen moest hij leeren leven uit de wet van het koninkrijk Gods, dat het nieuwe opbouwt in aansluiting aan het historisch gegevene. Toen heeft hij moeten leeren schrijven boven elken dag van zijn zak-agendum (het anachronisme zij vergeven): beginnende van Jeruzalem, beginnende van Jeruzalem. Toen moest hij Jezus volgen, die de synagoge, die verdorde, leeggeblode, op sterven na doode synagoge indiep en in den tempel, den geestelijk doden tempel dagelijks ZAT en leerde, om aan alle reformatoren, die de bestaande synagoge en den gegeven tempel voorbijloopen, terwijl nog niet alle gerechtigheid HUNTERZIJDS aan die beide volbracht is, toe te roepen, dat zij zich te hoog achten voor wat Hij dienende zich heeft opgelegd als goddelijke roeping. Toen heeft hij moeten wachten op den Pinkstergeest, die kwam tot een kring in de opperzaal, en die ook toen nog „began van Jeruzalem“.

Toen heeft die man moeten zien, dat de „medicijnmeester“ Christus niet doodverklaart en niet op den akker der doden werpt, wat nog mogelijkheid heeft van leven.

Ik kan 'niet helpen, dat ik aan al die dingen met groote bitterheid denk, wanneer ik gedachten hoor uitspreken als nu de heer Elffers in de krant zet.

De heer Elffers spreekt o.m. over het sociale vraagstuk, en over de vredesgedachte en hij zal over zoo veel andere vragen kunnen handelen.

Hij meent, dat de gereformeerde kerken voor al die vraagstukken doof zijn en dat zij het wel zullen blijven ook. Hij zegt b.v.:

Een gevaar is het, wanneer het hopen wordt levendig gehouden op onwerkelijke grond. Het is niet waar, dat er eenige kans zou zijn dat „de vrome leus onzer vaderen“: Ecclesia Reformata semper reformanda est („Een Kerk die gereformeerd is, moet doorgaan met reformeeren“) ooit werkelijkheid worden zou.

En tegelijkertijd roept hij de jongeren op tot den uittocht. Het is, zooals men ziet, een meer fatsoenlijke editie van de circulaires, die „De Dageraad“ uitzendt om tegen de kerk en vóór haar verlaten te werken. Men hoort den dokter het sterfhuis verlaten, niet zonder de meer en meer gebruikelijke traan:

En daarom moet — ook al kost het zelfoverwinning, want men verguis niet gemakkelijk waarop men zooveel hoop had — een waarschuwing worden aangeplakt. Een waarschuwing aan de jongeren, die het ook weer probeeren gaan!

Het Leven is kort. Als het met de Kerk niet gaat dan zullen we het zonder de Kerk probeeren moeten. Het wachten op wat komen kan, kan worden tot ondergang van eigen leven. Men gaat onder in negatie en verzuimt de tijd waarin mee gearbeid kan worden.

Met een angstig heen en weder schommelen, tusschen verlangen en hoop op vervulling, komt menach noch wereld verder. Omdertwille van eigen Leven moeten wij gaan recht naar het doel, ook al moeten wij rechts en links achterlaten de velen waarmee wij te zamen hoopten op te trekken.

Niet al te lang stil gestaan bij een kerk, die niet wil. Daar is groeiende buiten de kerk een Gods-dienstig Leven, dat komende tijden meer beïnvloeden zal dan het kerkelijk leven dezer dagen wil of vermag, ook al komen van uit dat kerkelijk leven ons een enkele maal woorden en daden tegemoet die den schijn van het anders willen met zich dragen. Het verlangen naar een gemeenschappelijk godsdienstig leven mag ons niet samenhouden daar waar wij ons, omdertwille onzer overtuiging, niet één kunnen weten.

Ik aanzel niet, deze houding te veroordeelen, om haar onchristelijkheid. Menschen die zoo roepen, hebben het honderd uit geklaagd, dat er zooveel van die oude dominees waren, die maar geen leven konden brengen in hun preek en die maar geen leven konden halen uit de belijdenis en die maar geen leven konden toonen in het dogma. Toen gingen zij er van door. Om twee dingen te bewijzen.

Allereerst bewezen ze daarmee, dat ze geen zier knapper zijn dan die dominees; want zij zelf kunnen ook geen leven halen uit dogma en confessie. Zij zelf zien ook geen kans, de vraagstukken van dezen tijd (die evenwel grootendeels in de kerk al lang aan de orde gesteld zijn) te behandelen en te beantwoorden met een richting-gevende conclusie in organisch verband en in eerlijke uitwerking van het in 'de confessie gegevene. Zij zijn op dat punt zoo door en door machteloos, dat ze verstomd staan als een goed gereformeerde verklaart, dat hij ook op die vragen antwoord geven kan of hoopt te kunnen door een op de basis van het oude voortwerkende uitlegging en nadere uitwerking in het nieuwe. En dan komt de dokter weer op de proppen, de dokter van daar straks: die verwondering leidt niet tot zelfherziening maar tot een hooghartige, hieldeloze, farizeesch klinkende betuiging, dat die gereformeerden maar „doen alsof“.

En in de tweede plaats bewijzen zulke menschen, dat ze niet al hun geprevel over die oude, dorre, uitgeleefde dominees, toch maar leelijk onder hun macht stonden. Zij zijn om hunnen wil een kerk uitgeleiden, die aan de verbinding van nieuwe inzichten met oude decreten toch wel begonnen is. Te laat? Goed... maar dan toch in ieder geval nog eerder dan de wegloopers, die er heelemaal geen kans toe-zagen en toen maar weggingen. Ze hebben de kerk opgehangen aan een paar dominees, en dat is de puurste geestelijke slavernij. Ze konden zelf niets beters geven en daarom gingen ze smalend heen.

En het resultaat?

Ze weten niet, wat de gereformeerden doen; ze loopen padoes heen over de geschriften van die gereformeerden, die trouw aan de confessie binden aan de positieve beantwoording van de vragen des tijds.

Het resultaat?

Ze komen om in hun regstement: dat ze zelf ook al niet konden oplossen de raadselen, die hun gesmade voorgangers niet onder de knie hadden, en dat ze in hun hieldeloosheid dat ook niet wilden, dat alles bedekken ze onder het vrome gebaar van: dat ze zoo graag zonden willen, maar het kan niet. Hun kritiek op de kerk is een ontvluchten van de aanklacht van Romeinen 2:1-3.

Het resultaat?

Ze bouwen een huisje, een huize, waarvoor de steenen en pluggen van alle kanten aangedragen worden, maar ze hebben geen bestek en geen fundament en ze bouwen zonder achter de edicten der niet-synodale waarheidmakers te zoeken naar den achtergrond der dieperliggende beginselen. Laat het waar zijn, dat misschien hun oude dominee, die niet naar hun zin preeske, zijn kort begrip en catechismusvraag losmaakte van de geestelijke worsteling, die er achter ligt... zij doen straks precies hetzelfde. Het verschil is slechts, dat hun dominee synodale, en dat zij persé anti-synodale edicten slikken. En ook, dat hun dominee door zijn synode en zijn belijdende kerk bewaard werd voor edicten, die uit tegenstrijdige leeringen opkwamen, terwijl zij geboden leerden uit den mond van elkaar verterende wetgevers.

Het resultaat?

Men zou het willen zeggen in de taal van Nietzsche, dien ik voor het gemak maar in nederlandsche overzetting geef:

„Uit verven schijnt zij gebakken en uit geplakte papertjes.“

Alle tijden en volken kijken bont uit uwe sluiers; alle zeden en gelooven spreken bont uit uwe gebaren. Wie van u sluiers en mantels en verven en gebaren afrok: juist genoeg zou hij overhouden, om de vogels daarmee te verschrikken.

Waarlijk, ik zelf ben de verschrikte vogel, die u eenmaal maakt zag en zonder verf; en ik vloog weg, toen het geraamte mij liefde toewentte.“

K. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De Troonrede.

De Troonrede is voor politieke journalisten elk jaar weer een begeerlijk kluijfe en wanneer zij aan het begin van een nieuwe periode wordt uitgesproken, verhoogt dit haar begeerlijkheid.

Ieder beentje, iedere spiervezel van de kluij wordt met meer of minder geweld losgetrokken en naar den politieken smaak gekeurd.

De een likkebaart, de ander gromt, alsof hij zeggen wil, niets voor mij.

Of om deze hondsche beeldspraak te laten varen: ieder beziet de Troonrede bijna met een bril, waarvan de kleur sterk afsteekt bij eigen politieke kleur.

De bloedroode kommunisten en de vuurroode socialistten zetten beiden een zwarten bril op. Van de heele Troonrede deugt bij hen niets. 't Is voor hen alles even grauw. 't Opent geen verschiet.

De rose neven kiezen een glas van diep-blauw. Al zou iets door de zon met goud zijn overgoten, dan zien ze het hoogstens nog als indigo.

Een Troonrede stelt licht teleur.

Omdat men verwacht, dat zij geven zal, wat zij niet geven moet.

Men verlangt en verleert maar niet te verlangen, dat zij tot in onderdeelen toe de voornemens van het Kabinet zal onthullen.

Daarom keert elk jaar en ook nu weer het stereotype oordeel terug: vaag, weinig zeggend, onbetekenend.

Doch een Troonrede beantwoordt dan aan haar doel, wanneer zij den koers aanduidt, waarin het schepje van Staat zal worden gestuurd.

En deze lof mag aan de Troonrede niet onthouden, dat zij niet onduidelijk koers geeft.

Wij zouden dien koers willen karakteriseeren als christelijk sociaal.

Het adjectief verslindt hierbij niet het substantief noch omgekeerd.

De handhaving van de christelijke beginselen in ons volksleven stelt het nieuwe Kabinet zich tot taak.

Maar dan ook wil het speciaal nastreven, wat het christelijk beginsel eischt voor het sociale leven. Dat maakt de Troonrede voor ons tot een aantrekkelijk stuk.

Overigens vermaadt zij op menige plaats den geest van Colijn.

Er wordt eigenlijk weinig in beloofd.

Ook is er voor een voldoende hoeveelheid sombere wolkjes gezorgd.

Minister Colijn heeft meer dan eens getoond, dat hij gaarne in mineur begint.

Onwillekeurig schept hij zich daardoor kansen om mee te vallen.

Met te meer vertrouwen kan daarom een kritiek worden toegeroepen, wacht op zijn daden.

Natuurlijk vonden ook wij eenige dingen in deze Troonrede niet.

Maar daar is het een Troonrede voor.

God stelde het nieuwe Kabinet tot een zegen voor ons volk.

HEPP.

Verkeerde verhouding.

In ons vertegenwoordigend stelsel doen zich enkele verschijnselen voor, die er niet op berekend schijnen te zijn, de zuiverheid onzer politieke zeden te verhoogen.

Een dier verschijnselen is ongetwijfeld het ruime pensioen, dat aan de waarneming van een vertegenwoordigende of regeerende functie is verbonden.

Zoo stond eenigen tijd geleden een bericht in sommige bladen, meldende dat het college van B. en W. van een onzer groote steden heeft voorgesteld, om een afgetreden wethouder, die circa 6 jaar die functie heeft vervuld, een pensioen te verleen van omstreeks f3700 per jaar.

Gekapitaliseerd tegen 5 pCt. maakt dit een som van plus minus f75.000.

Hierbij moet in aanmerking genomen worden, dat de wethouders salarissen in onze groote steden op zichzelf ook al niet mager zijn. Stel, dat het in dit geval eens f7000 was, dan zou in totaal in zes jaar verdiend zijn f42.000 salaris en f75.000 pensioen: is f117.000. Dit is zeer zeker een goede belooning.

Nu kunnen we een zeer groote waardeering hebben voor wat onze wethouders kunnen doen en toch van meening zijn, dat de financiële zijde der zaak geregeld is op een wijze, die weinig bevorderlijk is aan het algemeen belang.

Het wethouderschap in onze groote steden en ook in sommige kleinere wordt op deze wijze een zeer lucratieve en begeerde betrekking. Hierdoor is het verklaarbaar, dat er indertijd in een onzer groote steden ernstig over gedacht werd om nog een extra wethouderszetel te creëren voor een bepaald persoon, die bij de verdeling van den buit tekort was gekomen.

Gelukkig heeft men dit plan om financiële redenen laten varen; maar dat het in ernst besproken kan worden, is toch tekenend.

De ruime belooning doet het gevaar ontstaan, dat partijen, die geen geschikt persoon bezitten, toch een zetel zullen opeischen en dat bij de samenstelling van het college van B. en W. het andere factoren dan het belang der gemeente den doorslag geven.

Ook kan, zooals bij bovengenoemd voorbeeld moeilijk meer van een billijke belooning gesproken worden.

Het vele werk, dat sommige wethouders van groote steden met prijzenswaardigen ijver boven hun wethouderslijke taak weten te vervullen, doet zelfs het vermoeden rijzen, dat het slechts een neven-betrekking is, die zij vervullen.

Tegenover deze onvolledige positie steekt de meer dan volledige belooning scherp af.

Bij de behandeling der militaire pensioenwet werd het volgende voorbeeld gegeven:

Een officier met 27 dienstjaren, waarbij 7 Indische jaren, kreeg een pensioen van f2376. Voor de 7 Indische jaren kwam daar f525 bij. Dit gehele pensioen van f1901, wordt ingehouden nadat hij na speciale studie erin geslaagd is een goede betrekking in openbaren dienst te verkrijgen. Was hij voor 1 Jan. 1918 gepensionneerd, dan zou hij f2500 pensioen hebben gehad, dat hij houden mocht, terwijl hij bij pensionneering tusschen 1 Jan. 1918 en 1 Juli 1922 zijn volle pensioen van f2900 zou hebben mogen behouden. Nu wordt hem dat geheel ontnomen.

Voor zes jaar wethouder zijn ontvangt men dus bijna tweemaal zooveel pensioen als voor 27 dienstjaren als officier, terwijl dit laatste nog wordt ingehouden als de rechthebbende er in slaagt een nieuwen werkkring te vinden.

Deze voorbeelden maken het duidelijk, dat het „gaan in de politiek“ goede perspectieven opent. Voor onze bureau's van beroepskeuze is dit iets om aan te denken. Speciale opleiding is overbodig.

E. VISSER.

Na ik me
ik het in mij
hervatting van
boven den br
van de schrij
zijn de vrag
en geeft me
van haar brie
beantwoording
waaraan ik ha
overigen vrag
doen, dat he
niet van bete
slechts twee
komen.
De eerste
me stelt, ra
niet, hoe de
geesten twijf
voor feiten p
klaren zijn, e
het oproepen
uitgaat van
vraag, wat
Bij de bea
gen met een
brief der vra
ik aannemen
gesprekken d
voerde, moet
verstand. Dat
haar zeve. V
enkel Christe
Schrift er al
onze briefsch
niet de groote
7 voorbijgaan
bij het Schrift
er geen hebb
en ze slaat
een heele ree
Het bestaan
vast. Maar r
gebruik van
duidend bij t
doch in die
een betrekkel
meeste schri
engelen, ha
monen).
In het alge
geen lichaam
bestaan, of
natuur behoo
bij hen behel
la 't laatste
ken we dan
dan de herin
gelegd werden
van ze nu
Niemand, c
denken het b
storvenen te
zijn dan een
Doch dat is
bij vele Chris
Zij denkt,
vraag, bij „ge
nog altoos in
tot het aards
ben op het d
gebeuren, en
het is daárov
klarheid we
Nu, laat me
een voortbest
meer, niets v
stelling is die
laatsten tijd
kerstende w
solen, e. d.
Gods Woord
geest des me
die hem geg
aanslands na
of rampzalig
Dat ze me
en het bezw
tegen. Evenm
op vogelgesch
mogen van
beurtenissen
hierin hun g
tot het acht
toevlucht ne
aan het sche
door leugena
trekken van
Wel heeft
Schrift verha
en van het v
der verheerlij
altoos versch
in werkelijkh
z.g.n. verscl
begoocheling
verschijnen v
in het minst
toe te dicht
altoos rondz
doen met een
zwering der
beschikte, on
een machtsd
van Mozes.
'k Hoop, d
zal, en dat h
belang van